

7. *Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 23.08.1978 р. (дата приєднання України 17.09.1992 р.)* // Офіційний вісник України. – 2008. – № 20. – Ст. 584.
8. *Камалдинов Р. Р.* Взаимодействие источников семейного права с источниками других отраслей права / Р. Р. Камалдинов, Я. Ф. Фархтдинов // Вестник ТИСБИ. – 2002. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.tisbi.ru/science/vestnik/2002/issue1/jurisprud\[2\].php](http://www.tisbi.ru/science/vestnik/2002/issue1/jurisprud[2].php).
9. *Кодекс про шлюб та сім'ю України від 20.06.1969 р.* // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1969. – № 26. – Ст. 204.
10. *Конституція України від 28.06.1996 р.* // ВВР. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
11. *Коркунов Н. М.* Международное право: лекции / Н. М. Коркунов. – СПб.: Издание лейтенанта Шидловского, 1886. – С. 119–123.
12. *Лукашук И. И.* Современное право международных договоров. – В двух томах. – Т. 1. Заключение международных договоров / И. И. Лукашук. – М.: Волтерс Клувер, 2004. – С. 77.
13. *Мартенс Ф. Ф.* Современное международное право цивилизованных народов (по изданию 1904 г.). – Т. 1 / Ф. Ф. Мартенс / Слово об авторе и общ. ред. Л. Н. Шестакова. – М., 1996. – С. 267.
14. *Марченко М. Н.* Источники права: учебное пособие / М. Н. Марченко. – М.: Проспект, 2009. – С. 316.
15. *Международное право* / Отв. ред. Ф. И. Кожевников. – М., 1957. – С. 243–246.
16. *Международное право* / Отв. ред. В. И. Кузнецов. – М.: Юрист, 2001. – С. 24.
17. *Международное публичное право: учеб.* / Отв. ред. К. А. Бякишев. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. – С. 209–210.
18. *Мережко О.* Співвідношення міжнародного і національного права / О. Мережко // Юридичний журнал. Юстиніан. – 2009. – № 2.
19. *Оппенгейм Л.* Международное право. – Том 1. – Полутом 1. /Л. Оппенгейм. – М.: Мир, 1948. – С. 48.
20. *Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 р. № 9 «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя»* // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2000. – № 4.
21. *Закон України «Про внесення змін до Сімейного та Цивільного кодексів України» від 22.12.2006 р. № 524-V* // ВВР України. – 2007. – № 10. – Ст. 87.
22. *Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. № 1906-IV* // ВВР України. – 2004. – № 50. – Ст. 540.
23. *Закон України «Про правонаступництво України» від 12.09.1991 р. № 1543-XII* // ВВР України. – 1991. – № 46. – Ст. 617.
24. *Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р.* // ВВР України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.
25. *Талалаев А. Н.* Право международных договоров. Общ. вопр. – М.: Междунар. отношения, 1980. – 312 с
26. *Тимченко Л. Д.* Международное право / Л. Д. Тимченко. – Харьков, Косум, 1999. – С. 85–86.
27. *Ушаков Н. А.* Международное право: учебник / Н. А. Ушаков. – М.: Юрист, 2000. – 304 с.
28. *Фархтдинов Я. Ф.* О понятии источников семейного права / Я. Ф. Фархтдинов, Р. Р. Камалдинов // Вестник ТИСБИ. – 2000. – № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tisbi.ru/science/vestnik/2000/issue3/20.php>.

In the scientific article explores the peculiarities of legal regulation of family relations through an international treaty. Analyzes the place of the contract in the sources of family law in Ukraine. The author defines the concept of an international treaty, its essence and legal nature. On the basis of the principle of the primacy of contract over other sources of law the author defines its role in the regulation of family relations.

В научной статье исследуются особенности правового регулирования семейных отношений по международному договору. Анализируется место такого договора в системе источников семейного права Украины. Автор определяет понятие международного договора, его сущность и юридическую природу. На основании принципа примата договора над иными источниками права автор определяет его роль в регулировании семейных отношений.

ПРАВОВІ РИЗИКИ ЗМІНИ РЕЖИМУ ІМПОРТУ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРІВ У МЕЖАХ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ ДЕРЖАВ СНД

Король В. І.,

доктор юридичних наук,

завідувач відділу міжнародного приватного права та порівняльного правознавства НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

Статтю присвячено аналізу правових ризиків скасування преференційного торговельного режиму для товарів походженням з України відповідно до норм Договору про зону вільної торгівлі держав

СНД. Проблему запровадження країнами Митного союзу, насамперед Росією, режиму найбільшого сприяння досліджено у контексті імплементації Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом.

Ключові слова: преференційний режим, режим найбільшого сприяння, товари походженням з України, міжнародні договори.

Стратегічні інтереси Росії, які конкретизуються в реалізації євразійського інтеграційного проекту в межах Митного союзу та Єдиного економічного простору, а з 2015 р. – Євразійського економічного союзу, вимагали включення України до сфери її домінуючого економічного впливу та контролю.

Загроза програшу геоекономічної боротьби за Україну Європейському Союзу, яка реально актуалізувалась у правовій площині у контексті синхронної ратифікації восени 2014 р. Європарламентом та Верховною Радою України Угоди про асоціацію [1], стала одним із факторів переведення Росією процесів у нецивілізовану геополітичну площину, в якій «сила права» поступається першістю «праву сили», насамперед військової при анексії Криму та дестабілізації ситуації на сході України.

Це призвело до запровадження відповідних економічних санкцій з боку ЄС, США, інших держав, що актуалізує й для України загальну проблему чіткого визначення власної позиції щодо правових засад зовнішньоторговельної тактики і стратегії щодо «дружньої» Росії, що матиме безпосередній зв'язок та вплив на реалізацію внутрішньої модернізації України у межах Стратегії реформ – 2020 [2] як суттєвий екзогенний чинник.

В економіко-правовій площині до тактичних перемог Росії можна віднести несподіване відстрочення ЄС та Україною моменту початку функціонування поглибленої всеосяжної зони вільної торгівлі, передбаченої Угодою про асоціацію, до 1 січня 2016 р. Значною мірою негативний ефект від такого втручання Росії вдалося компенсувати Європейському Союзу шляхом прийняття та пролонгації до 31 грудня 2015 р. спеціального акта вторинного законодавства – Регламенту 374/2014 [3], відповідно до ст. 1 якого для переважної більшості товарів походженням з України в односторонньому порядку надано преференційний режим доступу на спільний ринок ЄС через скасування або зменшення мит.

Як наголошено вище, вирішення окресленої проблеми на євразійському напрямі слід розглядати у нерозривному зв'язку із загальними засадами та особливостями реалізації Україною євроінтеграційної стратегії, що для вітчизняної правової науки зберігає значущість нового напрямку досліджень міжрегіонального спрямування.

У межах загальної проблеми може бути виділена окрема її складова, яка є більш притаманною для мирного часу, але зберігає значення й у сучасних умовах, оскільки відсутність України у переліку країн, щодо товарів походженням з яких Росією у відповідь також запроваджено санкції щодо заборони або обмеження імпорту на її митну територію, обумовлює збереження поки що для українських товарів правового режиму, передбаченого, у тому числі чинними для обох держав міжнародними договорами.

Відповідно метою даної статті є виявлення причинно-наслідкового зв'язку між діями України щодо укладення й імплементації Угоди про асоціацію з ЄС та ризиками скасування державами – учасниками Митного союзу преференційного режиму імпорту для товарів походженням з України у межах Договору про зону вільної торгівлі держав СНД.

Для досягнення поставленої мети необхідним є проведення аналізу позицій фахівців у сфері міжнародного економічного права, норм багатосторонніх угод Світової організації торгівлі, Угоди про Асоціацію з ЄС, Договору про зону вільної торгівлі держав СНД, актів вторинного законодавства ЄС щодо України, релевантних нормативно-правових актів Росії тощо.

Попри важливість зазначених міжнародних договорів розгляд проблеми доцільно розпочати зі спеціального нормативно-правового акта Росії, Урядом якої було прийнято постанову від 19 вересня 2014 р. № 959 «Про введення ввізних мит щодо товарів, країною походження яких є Україна» (надалі – Постанова) [4], в якій варто виділити декілька ключових аспектів.

Насамперед звертаємо увагу, що прийняття зазначеного підзаконного акта одним суверенним суб'єктом міжнародного економічного права – Росією публічно пов'язано з міжнародним договором, сторонами якого є не менш суверенні суб'єкти МЕР – Європейський Союз, його держави-члени, Європейське Співтовариство з атомної енергії, з одного боку, та Україна – з іншого. Відповідно до п. 2 цієї Постанови запроваджується контрольний механізм щодо постійного спостереження за виконанням економічної частини Угоди про асоціацію України та ЄС.

У свою чергу, у п. 1 Постанови чітко артикульована загроза настання певних негативних економічних наслідків, безпосереднім адресатом якої є українські експортери товарів на ринок Росії, а опосередковано, але водночас головним – держава Україна, основні причини чого підлягатимуть розкриттю у межах статті. Зазначені негативні наслідки можуть бути спричинені скасуванням преференційного режиму доступу товарів походженням з України на ринок РФ та натомість введенням щодо таких товарів мит у розмірі ставок Єдиного митного тарифу Митного союзу, що відповідатиме режиму найбільшого сприяння.

Основні тези, які щойно наведено, носять яскраво виражений імовірнісний характер, що не випадково, оскільки ця Постанова Уряду РФ лише може набрати чинність за певних умов, що привертає особливу увагу до їх сутності. Отже, ця Постанова набиратиме юридичної сили відповідно до окремого рішення Уряду РФ не раніше ніж через 10 днів після одержання ним повідомлення щодо дій Уряду України щодо практичного застосування Угоди про асоціацію або її імплементації.

У даному контексті актуалізується питання, наскільки правомірними є наміри Росії із запровадження режиму найбільшого сприяння, по-перше, лише за наявності виявлених фактів щодо практичного застосування або імплементації Україною Угоди про асоціацію, по-друге, в односторонньому порядку через прийняття навіть не закону, а нормативно-правового акта на підзаконному рівні.

Режим найбільшого сприяння щодо імпорту товарів походженням з України нерозривно пов'язаний з іншим правовим режимом – преференційним, який передбачено нормами Договору про зону вільної торгівлі держав СНД [5], який відповідно до ч. 1 ст. 9 Конституції України з 2012 року є частиною національного законодавства нашої держави. Отже, за певних умов запровадження Росією режиму найбільшого сприяння може бути не тільки теоретично, а й практично можливим, крім того цілком правомірним, що вимагає виявлення таких умов, кожна з яких є необхідною, а їх сукупність достатньою для зміни зовнішньоторговельного режиму.

У такому контексті ключового значення набувають норми не тільки безпосередньо Договору про зону вільної торгівлі, а й закріплені у Додатках до нього, насамперед Додатку № 6. Так, у ньому передбачено, що у випадку, якщо участь однієї з країн в іншій угоді, зокрема про зону вільної торгівлі, призводить до зростання імпорту з такої країни у таких обсягах, які наносять шкоду або загрожують нанести шкоду промисловості Митного союзу, то держави – учасниці Митного союзу після попередніх консультацій залишають за собою право ввести мита щодо імпорту відповідних товарів з такої першої країни у розмірі ставки режиму найбільшого сприяння.

У межах Митного союзу прийнято Угоду про застосування спеціальних захисних, антидемпінгових та компенсаційних заходів щодо третіх країн (надалі – Угода Митного союзу) [6], до якої Протоколом від 18 жовтня 2011 р. були внесені зміни та доповнення. У контексті приведення угод Митного союзу відповідно до принципів і норм СОТ варто зазначити, що у випадку виникнення колізій між ними примат належить нормам багатосторонніх угод СОТ.

Відповідно до ст. 2 Угоди СОТ про захисні заходи [7], якою розвиваються та конкретизуються норми, закріплені у ст. XIX ГАТТ, члени СОТ дійсно мають право на застосування захисного заходу щодо конкретного товару, але виключно у випадку, якщо такий товар імпортується на його територію у такій збільшеній кількості в абсолютному чи відносному вигляді до вітчизняного виробництва та на таких умовах, що завдає серйозної шкоди або створює загрозу її завдання галузі вітчизняного виробництва аналогічних або безпосередньо конкуруючих товарів.

При цьому можна звернути увагу на певну особливість, яка полягає у тому, що при застосуванні захисного заходу митним союзом як єдиним суб'єктом всі вимоги щодо визначення серйозної шкоди (або її загрози) повинні ґрунтуватись на умовах, що існують у митному союзі.

Відповідно до ст. 1 Угоди Митного союзу під матеріальною розуміється підтверджене доказами погіршення становища галузі економіки, яке виражається у економічній та соціальній площинах – скороченні обсягу виробництва аналогічного товару, зменшенні обсягу його реалізації, зниженні рентабельності виробництва, а також у негативному впливі на товарні запаси, зайнятість, рівень заробітної плати у даній галузі, рівень інвестицій тощо. У свою чергу, шкода визнається серйозною у випадку суттєвого погіршення виробничого, торговельного та фінансового становища галузі економіки, яке виражається у загальному погіршенні ситуації, пов'язаної з виробництвом аналогічного або безпосередньо конкуруючого товару.

Оскільки захисний захід може бути застосований також у випадку загрози серйозної шкоди, зазначимо, що в Угоді Митного союзу міститься офіційне автентичне тлумачення понять «загроза завдання матеріальної шкоди галузі економіки» як підтверджена доказами невідворотність вчинення такої шкоди та «загроза вчинення серйозної шкоди галузі економіки» як підтверджена доказами невідворотність її вчинення.

Незважаючи на те, що у Додатку 6 до Договору про зону вільної торгівлі держав СНД використовується категорія «промисловість Митного союзу», для понятійного апарату угод Митного союзу, у тому числі щодо застосування спеціальних захисних заходів, більш характерною є інша категорія – «галузь економіки». При цьому під галуззю економіки розуміються усі виробники аналогічного або безпосередньо конкуруючого товару або ті з них, частка яких у загальному обсязі виробництва відповідного товару складає суттєву частку, але не менше двадцяти п'яти відсотків.

Росією прогнозується, що після початку функціонування поглибленої всеосяжної зони вільної торгівлі України та Європейського Союзу суттєво зросте обсяг імпорту, по-перше, українських товарів, які є менш конкурентоздатними порівняно з товарами з ЄС, по-друге, безпосередньо європейських товарів, які імпортуватимуться під виглядом українських. У даному контексті ключовим у правовій

площині є системи норм щодо правил визначення походження товарів, які містяться як у спеціальній угоді СОТ, так і Договорі про зону вільної торгівлі держав СНД, бланкетна норма якого, яка закріплена у п. 1 ст. 4, відсилає до Правил визначення країни походження товарів, що є невід'ємною частиною ратифікованої Україною Угоди про Правила визначення країни походження товарів у Співдружності Незалежних Держав від 20 листопада 2009 р [8].

Отже, відповідно до розділу 2 зазначених Правил товари вважатимуться походженням з України, якщо вони, насамперед, повністю вироблені на її території.

У тому випадку, якщо у виробництві товару, який підлягатиме подальшому імпорту на митну територію Росії з території України, братимуть участь суб'єкти підприємництва з держав-учасниць ЄС та України, ключового значення набуватиме критерій достатньої обробки чи переробки. При цьому товар вважатиметься таким, що походить з України, якщо на її території він був підданий останній суттєвій обробці чи переробці, достатній для надання товару його характерних якостей. Критерій достатньої обробки/переробки може виражатись через виконання таких умов:

- 1) зміну позиції за Товарною номенклатурою зовнішньоекономічної діяльності на рівні хоча б одного з перших чотирьох знаків, що вважається основною умовою зазначеного критерію;
- 2) виконання необхідних умов, виробничих та технологічних операцій, при виконанні яких товар вважається як такий, що походить з території тієї країни, на території якої ці операції мали місце;
- 3) дотримання правила авалорної частки, коли вартість використаних матеріалів іноземного походження досягає певної фіксованої частки у відсотках у ціні кінцевої продукції.

У правових механізмах – спеціальному, передбаченому в Додатку № 6 до Договору про зону вільної торгівлі щодо зміни зовнішньоторговельного режиму, та загальному відповідно до Угоди Митного союзу щодо захисних заходів можна виявити як спільні, так відмінні риси.

До спільних можна віднести: по-перше, підставу запровадження – непропорційне зростання імпорту, по-друге, наслідки – завдання або загроза завдання шкоди певній галузі промисловості, по-третє, мету – захист інтересів національних товаровиробників.

Для виявлення ключових відмінних рис необхідно виходити з того, що спеціальні захисні заходи підлягають застосуванню: 1) щодо конкретного імпортованого товару; 2) на тимчасовій основі (на період, як правило, до 4 років, а у випадку обґрунтованої пролонгації цей період не може перевищувати 8 років); 3) на нетарифній основі – шляхом введення кількісних обмежень через запровадження імпоротної квоти або на тарифній – через введення спеціального мита, у тому числі спеціального попереднього мита.

У контексті щойно наведеного необхідно акцентувати увагу на особливостях змісту зазначеного Додатку, які полягають у тому, що скасування преференційного режиму та запровадження режиму найбільшого сприяння стосуватиметься усього товарного імпорту, щодо якого не передбачаються будь-які часові межі, при тому, що не йдеться ні про імпортні квоти, ні про введення спеціального мита.

На думку урядового уповноваженого з питань європейської інтеграції В. П'ятницького, ситуація певним чином ускладнюється тим, що відсутня чітко виписана процедура застосування Додатку № 6 до Договору про зону вільної торгівлі СНД, яким має намір скористатись Росія щодо України для підвищення мита після підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом з наступним створенням ЗВТ [9].

Виходячи зі змісту п. 1 ст. 18 Договору про зону вільної торгівлі держав СНД, він не створює юридичних перешкод для участі України в інших угодах про вільну торгівлю відповідно, зокрема, до ст. XXIV ГАТТ-94. Отже, цілком зрозумілою та правомірною можна було б вважати позицію Уряду Росії щодо захисту внутрішнього ринку через застосування спеціальних захисних заходів у випадку такого непропорційного зростання імпорту українських товарів, які б загрожували її виробникам аналогічних або безпосередньо конкуруючих товарів. Принципово в іншій, юридично некоректній площині перебуває рішення Уряду Росії, яким зміна зовнішньоторговельного режиму щодо товарів іншого члена СОТ – України поставлена у безпосередню залежність від належного виконання міжнародно-правових зобов'язань за економічною частиною Угоди про асоціацію з ЄС. Відповідно, такий підхід прямо суперечить змісту норми, закріпленої у ч. 1 ст. 18 Договору.

Оскільки Україною, безумовно, здійснюватимуться заходи з імплементації економічної частини Угоди про асоціацію з ЄС, навіть немає потреби застосовувати методологію правового прогнозування для передбачення того, чи набере чинність постанова Уряду Росії, питання лише у конкретній даті, що не є у даній ситуації принциповим аспектом. Більш вагомим є невідповідність норм цієї постанови нормам Конституції РФ, зокрема ч. 4 ст. 15, в якій закріплено примат норм міжнародних договорів, у даному випадку Договору про зону вільної торгівлі держав СНД, над нормами нормативно-правових актів Росії.

Поряд з цим у більш широкому контексті маємо констатувати, що якщо Росією щодо України відверто порушуються фундаментальні принципи міжнародного права, закріплені у Статуті ООН, Декларації про принципи міжнародного права, прийнятій Генеральною Асамблеєю ООН 1975 р., Заключному акті Ради з безпеки та співробітництва в Європі – принцип непорушності кордонів,

територіальної цілісності, невтручання, незастосування сили або загрози сили, то питання відповідності своїх законів і підзаконних актів власній Конституції у зовнішньоторговельній сфері набуває характеру суто риторичних.

Підсумовуючи викладене вище, можна зробити такий основний висновок, сутність якого полягає у тому, що високо імовірно скасування для українських товарів преференційного режиму доступу на російський ринок призведе до погіршення умов ведення зовнішньоторговельної діяльності, що, однак, не носитиме катастрофічного характеру. Це обумовлюватиметься тим, що захист національних товаровиробників РФ від зростаючого імпорту здійснюватиметься Росією не через запровадження кількісних обмежень, які визнаються заходами, що мають абсолютно руйнівний характер для міжнародної торгівлі позаяк суб'єктивно експортерами не можуть бути подолані. Такий захист натомість здійснюватиметься шляхом повернення до режиму найбільшого сприяння щодо нарахування та стягнення мит з українських товарів, що конститує один із основних принципів СОТ щодо найбільш сприятливої нації та вимагатиме підвищення конкурентоздатності таких товарів, що значною мірою перебуває у сфері компетенції вітчизняних експортерів.

У Програмі діяльності Уряду України, схваленій постановою Верховної Ради України від 11 грудня 2014 р. № 26-VIII, передбачено підписання до 2018 р. угод про створення зон вільної торгівлі з низкою держав та регіональних інтеграційних об'єднань, що обумовлює доцільність проведення у подальшому досліджень механізмів правового забезпечення інтересів українських експортерів на зовнішніх ринках відповідно до норм як таких угод, так і багатосторонніх угод СОТ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. *Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and Their Member States, of one part, and Ukraine, of the other part* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/ukraine/assoagreement/assoagreement-2013_en.htm.
2. Президент представив «Стратегію реформ – 2020». Мета реформ – членство в ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/ru/news/31289.html>.
3. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EU) No 374/2014 on the reduction or elimination of customs duties on goods originating in Ukraine 2014/0279 (COD)* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/com/com_com%282014%290597_/com_com%282014%290597_en.pdf.
4. *Постановление Правительства РФ от 19 сентября 2014 г. № 959 «О введении ввозных таможенных пошлин в отношении товаров, страной происхождения которых является Украина»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.garant.ru/hotlaw/federal/566022/#ixzz3E2rPbmmr>.
5. *Договор о зоне свободной торговли государств СНГ* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/document/244693335/Dogovor-1.pdf.
6. *Соглашение о применении специальных защитных, антидемпинговых и компенсационных мер по отношению к третьим странам* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.tsouz.ru/DOCS/INTAGRMNTS/Pages/S_antidempmeri.aspx.
7. *WTO Agreement on Safeguards* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/25-safeg.pdf.
8. Пятницький В. ТС не имеет права повышать пошлины для Украины после подписания Ассоциации с ЕС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://inpress.ua/ru/economics/18936-u-ts-net-yuridicheskogo-mekhanizma-povysheniya-poshlin-dlya-ukrainy-posle-podpisaniya-soglasheniya-ob-assotsiatsii-s-es-pyatnitskiy>.
9. Закон України «Про ратифікацію Угоди про Правила визначення країни походження товарів у Співдружності Незалежних Держав» від 06.07.2011 № 3592-VI // Голос України. – 2011. – № 142.

The article is dedicated to the analysis of the legal risks of preferential trade treatment abolishing towards goods originated from Ukraine under the rules of Free Trade Agreement of CIS states. The issue of most-favored nation treatment providing by the Custom Union states in particular Russia is researched in the context of Association Agreement with European Union by Ukraine implementation.

Статья посвящена анализу правовых рисков отмены преференциального торгового режима для товаров, страной происхождения которых является Украина, в соответствии с нормами Договора о зоне свободной торговли государств СНГ. Проблема введения режима наибольшего благоприятствования изучена в контексте имплементации Украиной Соглашения об ассоциации с Европейским Союзом.